

R&D&I AKTIVNOSTI ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA

TEKST: dr. sc. Darko Huljenić

Investiranje u stvaranje novih vrijednosti jedini je način ostvarivanja dugoročne održivosti poslovanja nekog privrednog subjekta. Takva potreba posebno je izražena u aktivnostima vezanim uz visoke tehnologije gdje je potrebno kontinuirano ulaganje u inovativno djelovanje kroz financiranje istraživačko razvojnih projekata, jer je životni ciklus pojedinog proizvoda relativno kratak, a konkurencija na tržištu je velika. Ako za primjer uzmemo informacijsko komunikacijske tehnologije, koje reprezentiraju visokotehnološki razvoj, uočava se da je nužno stalno reinvestirati sredstva u R&D&I aktivnosti i da je to konstantan ciklus uz znatne investicije. Da bi se takve aktivnosti provodile potrebno je imati vrlo snažnu i raznovrsnu potporu šire društvene zajednice kroz razne mehanizme da bi se osigurala održivost investicijskog ciklusa i privuklo nove investicije.

NUŽAN JASAN PLAN RAZVOJA

ICT sektor je vrlo zanimljiv jer u odnosu na neke druge industrije ne traži jako visoka početna ulaganja u infrastrukturu, zapošljava visokoobrazovane ljude, te u relativno kratkom roku osigurava izlazak na tržište i potencijalnu dobit kroz stvorenu novu vrijednost. Strateški planovi razvijenih zemalja u svijetu ili zemalja koje su u snažnom procesu ekonomskog rasta (tzv. BRIC zemlje) imaju jasne odrednice razvoja visoko tehnološkog sektora, a posebno softvera kao temeljnog nositelja ICT sektora. Hrvatska u svojim strateškim odrednicama nema jasnu sliku, a još manje jasne odrednice, u kojem smjeru želi razvijati svoj visokotehnološki sektor. Postoje elementi vezani uz potrošnju tehnoloških ICT elemenata, ali ne postoji jasno opredjeljenje o njihovoj proizvodnji i važnosti za razvoj društva kao cjeline kroz stvaranje visokovrijednih ICT proizvoda i kroz to zapošljavanje visokoobrazovane radne snage i omogućavanja reinvestiranja novostvorene vrijednosti u daljnji razvoj i rast.

POVEZATI SVE ELEMENTE EKO- SUSTAVA

Razvijene zemlje omogućuju brzo i jednostavno otvaranje tvrtki i poticanja ulaganja kroz niz mjera olakšavanja poslovanja i poticanja zapošljavanja. Posebno je izražena dinamičnost sustava poticaja kojima se u ovim teškim vremenima osigurava stabilnost postojećih poslovnih subjekata u održivom razvoju, kao i stvaranje novih tvrtki koje zapošljavaju radnike i brzo generiraju nove dodane vrijednosti. Stvaranje eko-sustava je temelj razvoja u svim ekonomijama, a njegova potreba kao i jasnoća strateških ciljeva je posebno došla do izražaja u ovim kriznim vremenima. Naime, sve zemlje koje su imale proizvodno temeljena gospodarstva u kojima su svi elementi eko-sustava od istraživanja, obrazovanja, razvoja i potrošnje bili uvezani u jasan ciklus proizvodnje dodatne vrijednosti, uspjeli su osigurati održivi razvoj svih gospodarskih subjekata koji su stvarali dodanu vrijednost. Izvrstan primjer su Kina ili Južna Koreja na svoj ekonomski rast zasnivaju na petogodišnjim planovima u kojima se jasno ističe ne samo koji

industrijski segmenti su u fokusu, već i mnogo preciznije, koje su tehnologije od interesa.

NEDOVOLJNO BRZI RAZVOJ

RH je po statistikama u skupini zemalja koje ne ulažu tako značajna sredstva iz BDP za R&D&I aktivnosti. Zadnjih nekoliko godina prosječno ulaganje u R&D&I aktivnosti iznosi u Hrvatskoj oko 0,7% BDP-a što je malo u odnosu na najrazvijenije zemlje EU koje su na razini preko 2,5% (Finska, Švedska), ali i bolje od nekih članica EU27 (Italija – 0,6%, Poljska – 0,19% ili Slovačka – 0,2%). Dodatni problem poticaja u RH je i činjenica striktno podržanih vertikalnih mjera poticanja (industrijske grane), a ne horizontalne mjere koje bi preferirale stvaranje dodane vrijednosti i sektora koji imaju brzi mehanizam zapošljavanja i kapitalizaciju novostvorenih vrijednosti da se pokrene cjelokupni prihodovni sektor i zapošljavanje. U zemljama EU aktualne su značajne aktivnosti za poboljšanje poticaja i stvaranje dinamičkih modela za brzu reakciju na promjene. U RH se stvari pomiču u pozitivnom smjeru, ali još uvijek presporo i nedovoljno profilirano.

